

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
mesjamna, ils 28 da schaner 2026: allas 20⁰⁰ – 22⁰⁰
Liug: Stanza da sedutas Cumiera, Center Fontauna

Presidi: Theres Burri Gadola

Actuar: Ervin Maissen, Administraziun communal

Presents:

- a) Cussegl
Silvia Bucheli-Caduff	Adrian Flepp
Otmar Flepp	Remo Huonder
Placi Flury	Admir Jasarevic
Theres Burri Gadola	Christian Loretz
Silvio Candinas	Rafael Maissen
Felicia Deflorin	Alfred Spescha
- perstgisas
Giusep Lozza	Ignaz Venzin
Lucas Lutz	
- b) Suprastonza communal
René Epp	Jris Lombris
Clemens Berther	Paul Flurin Schmidt
Wendelin Jacomet	
- c) Cader
- Roland Cajacob, meinafatschenta
Urban Maissen, menader uffeci infrastruttura e baghegiar
Sandro Muscas, responsabel infrastruttura
- d) Hosps
- 7 persunas

Plaid d'avertura dalla presidenta:

"Ier sera ha giu liug ina sera tematica dall'uniun da commerci e professiun Mustér. Il tema "futur dallas resursas persunalas en Surselva".

Maurus Blumenthal, il directur dall'uniun grischuna da mistregn ha referiu davart il svilup demografic ed ils effects sin la situaziun da persunal en Surselva. Las cefras ein fetg claras: il diember da persunas che va en pensiun ei pli gronda ch'il diember da persunas ch'entscheivan a luvrar. Tenor il stan actual resta quella situaziun per biars onns aschia. Tgei far per tuttina saver occupar nossas plazzas da lavur? Patruns e la politica ein dumandai. Dalla vart dalla politica drova ei adattaziun en connex cul spazi da habitar, stentas per sminuir la burocrazia ed ina lescha da taglia, che renda la lavur era suenter la pensiun interessanta.

Mintga patrun sto far ses patratgs e realisar mesiras adattadas per sia fatschenta, per sia branscha. Entgins cavazzins dad ier sera:

- Prender serius ils giavischs dils conluvrers
- Flexibilisar las cundiziuns da lavur
- Investar ella scolaziun dil persunal
- Nezegiar las schanzas dall'automatisaziun, dalla digitalisaziun e dall'intelligenza artificiala

Apropos digitalisaziun: oz haiel survegniu posta dall'administraziun communal. Il rendaquen da paga per mia lavur sco cussegliera, stampau ora sin pupi 2 gadas. Jeu sai, ch'ei dat prescripziuns en connex cul schurmetg da datas. Denton ei quei per mei in bien exempel per burocrazia che fa negin senn. Tgei fetschel jeu e tgunsch tuttas cusseglieras e cussegliers? Digitalisar il rendaquen da paga per tarmetter vinavon quel a moda digitala agl uffeci da taglia. Jeu sperel, che l'administraziun communal anfla ina via pli semplia e pli efficienta pil futur."

Mortoris:

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca ha ei dau suandonts mortoris:

- Paulina Felicia Deragisch-Desax, naschida ils 30-06-1945 e morta ils 06-12-2025
- Christian Alois Duff-Mathiuët, naschius ils 08-04-1933 e morts ils 13-12-2025
- Paul Joseph Gienal-Sac, naschius ils 25-07-1936 e morts ils 16-12-2025
- Isabella Berther-Flury, naschida ils 01-12-1947 e morta ils 29-12-2025
- Franz Xaver Elmiger, naschius ils 05-05-1936 e morts ils 16-01-2026
- Werner Wittmann-Tonsor, naschius ils 30-12-1938 e morts ils 22-01-2026
- Fidel Bisquolm, naschius ils 31-07-1949 e morts 24-01-2026

Naschientschas:

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca ha ei dau suandontas naschientschas:

- Yael Malea Monn, naschida ils 14-12-2025, feglia dad Andrea e Remo Monn
- Vivien Venzin, naschida ils 27-12-2025, feglia da Ladina e Dominik Venzin

Tractandas:

1. Protocol 10-2025/2028
2. Realisaziun d'in parc da giugs e moviment cun center d'acrobatica – Dretg da baghegiar e renunzia dil deivet (messadi 16-2025/2028)
3. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Theres Burri Gadola
La presidenta

Ervin Maissen
Igl actuar

1. Protocol

Protocol 10-2025/2028 dil cussegl da vischnaunca dils 5 da december 2025. Enteifer il termin fixau ei vegniu inoltrau duas propostas per midadas. Las midadas proponidas ein indicadas el text cun color blaua. Ei vegn giavischau neginas ulteriuras midadas.

Decisiun:

Il protocol 10 – 2025/2028 dalla seduta dil cussegl da vischnaunca dils 5 da december 2025 vegn approbaus unanimamein.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Theres Burri Gadola
La presidenta

Ervin Maissen
Igl actuar

2. Realisaziun d'in parc da giugs e moviment cun center d'acrobatica – Dretg da baghegiar e renunzia dil deivet (messadi 16-2025/2028)

Presentaziun;

President communal

Il president communal presenta il messadi 16-2025/2028 e las ponderaziuns dalla suprastanza communal leutier.

Il project ei ina part dalla strategia che la suprastanza communal ha fixau pil decenni 2025-2035. Sper il project che vegn presentaus uonn duein il luvratori communal, la sanaziun dalla serenera ed il center da sanadad vegni presentai uonn allas autoritads communalas. La realisaziun dil parc da giugs e moviment munta ina schanza supplementara per la vischnaunca per saver augmentar l'attractivdad da nosa vischnaunca entras in'ulteriura purschida polivalenta per la destinaziun.

Ins ha sclariu differentas pusseivladads da loghens per postar il baghetg niev. Denton ei la sligaziun presentada la pli favoreivla. Ella risguarda il spazi enteifer il Center Fontauna il pli optimal senza restrenscher memia zun la purschida actuala el liber. Ulteriuramein statten a disposiziun in diember sufficient da parcadis, incl. Ils parcadis dallas pendicularas ella proxima vischinonza ed igl ei pusseivel da far diever communablamein d'installaziuns sanitaras e gardarobas gia avon maun. La purschida da trenament per la gruppa d'acrobatica Cadi munta ina schanza supplementara, tonpli sche quella purschida sa vegnir sviluppada ad in center d'acrobatica pil Grischun e per la Svizra orientala.

Cun desister digl emprast da francs 1.75mill. sa vegnir effectuau in'investiziun da francs 9mill. Las pendicularas ein responsablas pil menaschi ferton che la purschida vegn ad esser includida ella carta dad aur. Per definir il tscheins pil dretg da baghegiar ei vegniu definiu in prezi da frs. 280.--/m². Quei importo ei bein in tschuat pli aults che la valeta usitada dil terren ella zona per stabiliments ed indrezs publics e munta in'ulteriura favur per nosa vischnaunca e destinaziun turistica.

El cass d'in retuorn a tschep ha la vischnaunca saviu contrahar ordvart favoreivlas cundiziuns. El cass d'in retuorn a tschep usitau sa la vischnaunca surpender igl object gratuitamein, ni pretender ch'el vegni spazzaus sin donn cuost dallas pendicularas. El cass d'in retuorn a tschep anticipau sa la vischnaunca surpender gl'object per cundiziuns fetg favoreivlas.

Il contract en dretg da baghegiar succeda denter la vischnaunca e las pendicularas e buca cun ina persona privata. Ferton ei igl investur principal lundervi da preparar la surdada e da reglar las damonda da proprietad e successiun. La situaziun finanziaria dallas pendicularas ei fetg stabila, tut quei ch'ellas han da sbatter cun la situaziun actuala da scartezia da neiv e l'aulta sperdita che sedat ordlunder.

La sedia dalla Catrina Holding AG ei vegnida spustada ordeifer il cantun a Schattdorf per motivs da taglia. Deplorablamein eis ei buca stau pusseivel da secunvegnir cul cantun Grischun, aschia che la societad ei vegnida dislocada. Ord vesta fiscala ha quei fatg denton pintgas consequenzas per la vischnaunca. Impurtont per la vischnaunca ein la sedia dallas pendicularas e dil Resort Catrina che restan vinavon a Mustér.

Debatta d'entrada;

Cussegl da vischnaunca: Las cefras che la suprastanza communal ha saviu presentar questa sera ein bunas indicaziuns per la decisiun. Il project munta in augment significant dalla purschida en vischnaunca. Eis ei vegniu fatg ponderaziuns en connex cun la collaboraziun gastronomica denter cafetaria e la purschida ella halla nova? Tgei ponderaziuns ein vegnidas fatgas en connex cul diever communabel dallas localitads?

Suprastanza communal: En detagl eis ei pil mument grev da prender posiziun concernent las pusseivladads per ina collaboraziun. Il menaschi niev dil parc da giugs duess plitost esser ina cumpletaziun ch'ina concorrenza pil menaschi existent. Il menaschi dil parc da moviment vegnan las pendicularas a sorprender, denton vegn ei ad esser prudent da nezegiar comunablamein sinergias da menaschi existents en ina cuvegna communabla denter ils responsabels dils dus menaschis.

Concernent il retuorn a tschep dat ei gia in exempel cun l'anteriura interpresa Tespag. La Tespag che aveva construì la halla da tennis en dretg da construcziun ei lu vegnida surprida suenter ca. 13 onns entras la vischnaunca. La situaziun per in retuorn a tschep dil parc da giugs ei denton pli favoreivla per la vischnaunca che da sias uras el cass dalla Tespag che ha la finala custau alla vischnaunca la biala summa da frs. 980'000.-- tier la surprida. En cass d'in retuorn a tschep dil parc da giugs dispona la vischnaunca tenor contract da meglieras cundiziuns che da lezzas uras. Il retuorn a tschep ordinari succeda gratuitamein. Ha la vischnaunca negin diever sa ella pretender ch'il baghetg vegni spazzaus.

La collaboraziun denter il menaschi dil Center Fontauna e dil parc da giugs (pendicularas) duei vegnir reglaus denter ils dus menaschis cun risguardar basegns ed atgnadads da mintga singul. La megliera sligiazion presentada oz al cussegl para ina buna varianta ed ei in mussament per la buna collaboraziun dils davos onns denter la vischnaunca e las pendicularas.

Concernent postar la halla han ins intercuretg pliras variantas. Il liug presentau ei semussaus sco la megliera sligiazion. El tegn quen alla vischinonza dallas ulteriuras purschidas dalla destinaziun sco il Center Fontauna, las pendicularas ed ils differents resorts da vacanzas ella vischinonza e dil traffic public.

Cussegl da vischnaunca: Las cundiziuns definidas el contract pil dretg da baghegiar en fetg bunas e quei era ord vesta dalla resca pil menaschi. Ella presentaziun dalla fatschenta ha il president communal saviu sclarir entginas damondas en connex cun las structuradas dalla purschida nova sco era la finanziaziun. La vischnaunca sa discuorer cheu da cletg ch'ella ha anflau in investur ch'ei promts d'investar. Tonpli eis ei impurtont che la politica procuri per bunas cundiziuns da rama quei era per dar cunterpeisa alla depopolaziun. Era cun crear bunas premissas per personas e famiglias giuvnas che anflan in dacasa en nossa vischnaunca. Pertgei ein ins sedecidius pil plaz el Center Fontauna e buca per in plaz enteifer il resort Catrina?

Suprastanza communal: Il project ei vegnius iniziaus entras la vischnaunca e la vischnaunca ha era schau elaborar in studi per la realisaziun dil parc da moviment. Denton aveva Marcus Weber ofniau la voluntad da vuler investar en ina purschida dad indoor. Suenter haver elaborau il studi ha la vischnaunca contactau igl investur dallas pendicularas che ha lu susteniu las ponderaziuns era cun risguard sin la purschida dalla destinaziun. Pigl investur eis ei stau impurtont da buca centralisar tuttas purschidas tier el, mobein da tschercar la cumbinaziun el Center Fontauna. Ordlunder ei sedau ina buna schanza per ina purschida completa.

Cussegl da vischnaunca: Vegn ei installau ina cummissiun che survigilescha la construcziun dalla halla nova e la collaboraziun cul menaschi dil Center Fontauna?

Suprastonza communal: La cummissiun da menaschi dil Center Fontauna ha denter auter era priu influenza sin la posiziun dil baghetg niev, cun risguardar la situaziun dils baghetgs existents ed era la puschida actuala el liber. Ella vegn era a tener en egl il process da construcziun e silsunter procurar per las contractivas denter center e pendicularas. Denton ei la cummissiun da menaschi era ligiada als differentes process politics stipulai eifer la legislaziun communal.

Cussegl da vischnaunca: Finalmein sa in spazi d'indoor vegnir creaus che stat era a disposiziun a nos affons ed alla giuventetgna. Directamein per la summa da francs 1milliun, grazia allas bunas contractivas cun neginas rescas finanzialas. Quei project ei era signal enviars l'uniun da dunnas che ha inziau ina petiziun per mantener la piazza da giug d'indoor el CF. El temps dad oz nua che nus essen dependents dallas lunas dall'aura e magari da munconza da neiv – sco actualmein – ein talas puschidas sco quei baghetg niev da beneventar. Munta quella puschida la finala in augment considerabel enviars il spazi da giug che stat actualmein a disposiziun el Center Fontauna.

A vesta da quellas investziuns eis ei buca da tralasar autras impurtantas investziuns sco la sanaziun dalla casa da scola, che spetga era gia in mument da vegnir realisada.

Suprastonza communal: Era la sanaziun dalla casa da scola ei sin meisa. Perquei intent han ins surdau l'incarica per elaborar in studi per la sanaziun dalla scola.

Cussegl da vischnaunca: La suprastonza communal ha menau cheu bunas contractivas. Ha la vischnaunca la pusseivladad da prender influenza sin la surdada dallas lavurs? Con lunsch valan tier quei project las prescripziuns dil dretg da submissiun? A vesta dalla contribuziun dalla vischnaunca cun relasar igl emprest da francs 1.75mill. tanghescha quella era il dretg da submissiun.

Cun risguardar il pagament digl onn present 2026 sereducez igl emprest sin francs 1.525 mill?

Suprastonza communal: Ei setracta cheu d'ina investziun privata. Perquei ha il dretg da submissiun negina vigor. Denton vegn la suprastonza communal ad animar igl investur da surdar incaricas ad interpresas indigenas.

La summa da frs. 1.75mill ei vegnida definida per saldo dils 31 da december 2025, perquei constat ella.

Cussegl da vischnaunca: Setracta ei tiegl importo da frs. 750'000.-- en cumbinaziun cun la carta dad aur d'ina valeta directiva.

Suprastonza communal: La summa da frs. 750'000.-- ei da capir sco suonda. Sur 30 onns sereducescha la contribuziun dalla vischnaunca alla carta dad aur vid il parc da giugs e moviment, mintgamai per frs. 25'000.-- per onn (frs. 750'000.-- dividiu entras 30 onns munta annualmein a frs. 25'000.--). Quella summa vegn dabien sulettamein alla contribuziun dalla vischnaunca da Mustér che sereducescha corrispudentamein. Sper la vischnaunca da Mustér separticipeschan era las ulteriuras vischnauncas participadas alla carta dad aur dalla contribuziun annuala ella dimensiun da ca. frs. 70'000.--.

Cussegl da vischnaunca: El messadi vegn menziunau ch'era l'uniun Svizra Acrosuisse sco era l'uniun cantunala sustegnan la realisaziun dil spazi da trenament per acrobatica, co sepresnta quei sustegn?

El contract pil dretg da baghegiar s'obligheschan las pendicularas da tener aviert il menaschi durant 270 dis ad onn. Ei ina tala purschida interessanta avunda pils indigens? Fuss ei buca era impurtont ch'il Center Fontauna tenes aviert lur menaschi tut ils dis digl onn, cunzun en cass da munconza da neiv. Il temps d'avertura dil Center Fontauna duess vegnir reponderaus.

Suprastonza communal: A vesta dallas damondas vegn ins a precisar il messadi per mauns dalla votaziun dil pievel, per ch'ei setracti tiegl emprest sil qual la vischnaunca desista d'ina contribuziun al liug (Standortbeitrag). Il susteniment davart Acrosuisse ei il susteniment che tegn quen al liug, denton senza contribuir finanziamein al project. A caschun dalla sera d'orientaziun dil 20 da fevrer vegn in representant dall'unien cantunala d'acrobatica ad esser presents ed informar ord sia vesta.

El contract pil dretg da construcziun eis ei stipulau sin pagina 7 ch'igl access per intent da trenament sto esser pusseivels durant igl entir onn. In menaschi reduciu ordeifer ils 270 dis dil center da giug sa vegnir reglaus denter il menaschi dil Center Fontauna e las pendicularas. Denton sto quei vegnir reglau denter ils menaschis cun risguard sin las resursas da personal avon maun.

Concernent il temps d'avertura dil Center Fontauna eis ei aschia, ch'il center ei aviarts durant 364 dis ad onn. Da Vigelia Nadal ei il sulet di ch'il center ei serraus e quei cun risguard sils collaboraturs e lur famiglias. In augment dalla purschida ha effect sil preventiv da personal. La finala sto era il center observar las leschas da lavur. Ulteriuramein ei il menaschi dil center lundervi d'anflar ina sligiazion concernent augmentar l'avertura dalla purschida da fitness.

Deliberaziun en detagl;

Il cussegl da vischnaunca desista d'ina discussiun en detagl.

Decisiuns:

Il cussegl da vischnaunca decida cun 12 encunter 0 vuschs e neginas abstenziuns:

- *D'approbar il contract da dretg da baghegiar denter la vischnaunca da Mustér e las Pendicularas Mustér SA cun desister sin la restituziun dil deivet restont dallas Pendiculara Mustér SA da frs. 1'750'000.*
- *Da suttemetter il conclus el senn dallas prescripziuns digl art. 32 lit. d ed e dalla constituiun communal alla cuminonza dils votants.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Theres Burri Gadola
La presidenta

Ervin Maissen
Igl actuar

3. Ura da damondas

Alla suprastanza communal ei vegniu inoltrau neginas damondas a scret.

Damondas a bucca

Cusseglier Christian Loretz: Nus essen vegni informai pliras gadas davart il center da sanadad, quei enteifer il cussegl sco era a caschun da seras d'orientaziun. Parallelmein informescha l'apoteca commembras e commembers dil cussegl da vischnaunca directamein cun informaziuns ord lur vesta. Denton corrispundan las informaziuns dall'apoteca in summa buca cun las explicaziuns dalla suprastanza communal. Contractivas ein caussa dall'executiva, quels messadis digital vi e neu scaffeschon malruaus ed ein buca cunvegnents pils fatgs. La consegna da medicaments ei in fatg central pil menaschi dil center da sanadad. Apparentamein dispona l'apoteca dad autras informaziuns che quei ch'ei vegniu informau davart dalla suprastanza. Quella curella ch'ei succedida a cuorta vesta basegna sciariments pli detagliai.

Suprastanza communal: Il gliendisdis han autras informaziuns concernent la consegna da medicaments fatg la curella. Ei para che las informaziuns concernent las contractivas davart il center da sanadad han buca contonschiu la nova menadra digl Uffeci da sanadad. Il cantun vegn a sciarir intern pertgei che quellas informaziuns cuntrarias ein succedidas e prender posiziun pertgei che las informaziuns concernent la consegna da medicaments duessen esser semidadas. Il chef dil departement Peter Payer ei medemamein orientaun en caussa.

Cusseglier Otti Flepp: Giavischa sciariment davart igl auto starschau a Peisel?

Suprastanza communal: Igl auto a Peisel ei aunc adina leu, denton ei quel vegnius spustaus cumpleinamein sin terren privat. Il cass vegn denton persequitaus vinavon.

En connex cun la petiziun per mantener la localitad da giug el Center Fontauna, sa il president dalla cumissiun da menaschi informar ch'il local da termagliar resti en fuorma reducida vinavon a disposiziun sco stanza da giug. Pil biro dil meinafatschenta basegnan ins ca. 1/3 dalla surfatscha. Cun la construcziun dil niev parc da moviment vegn la situaziun pil spazi da giug meglierada considerablamein. Pil mument ei quei denton la suleta sligiazion suenter ch'ins ha decidu da metter a disposiziun las localitads da biro actualas alla destinaziun turistica.

Communicaziuns

La suprastanza communal ha aunc suandonta communicaziun.

Pil 30 da schaner 2026 ha la biblioteca populara organisau en Halla Cons ina presentaziun pil cudisch da Carlo Janka.

La proxima seduta dil cussegl da vischnaunca ha liug gliendisdis, ils 23 da mars 2026 allas 20:00 el Center Fontauna.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Theres Burri Gadola
La presidenta

Ervin Maissen
Igl actuar